Cyberbezpieczni

Chroń się w Internecie

Plan prezentacji

- Gry komputerowe
  - Internet
- Aplikacje mobilne

Gra komputerowa

- **Gra komputerowa** – rodzaj oprogramowania komputerowego przeznaczonego do celów rozrywkowych bądź edukacyjnych (rozrywka interaktywna) i wymagającego od użytkownika (gracza) rozwiązywania zadań logicznych lub zręcznościowych.
- Gry komputerowe mogą być uruchamiane na komputerach osobistych, specjalnych automatach, konsolach do gry, telewizorach, telefonach komórkowych oraz innych mobilnych urządzeniach, nazywanych łącznie platformami sprzętowymi.
- Zadania stawiane przed graczem w grach komputerowych różnią się w zależności od gatunku i mogą polegać na przykład na rozwiązaniu zadania logicznego, eliminacji wirtualnych przeciwników czy też rywalizacji ze sztuczną inteligencją bądź innymi graczami (gra wieloosobowa).

POWRÓT DO PLANU

Gry komputerowe

- Gry płytowe – na PC (komputer osobisty) oraz na konsole (Playstation, Xbox, Nintendo Wii)
- Gry online – w Internecie

Oznaczenia PEGI

PEGI 3

Treść gier oznaczonych w ten sposób uznaje się za odpowiednią dla wszystkich grup wiekowych. Dopuszczalna jest pewna ilość przemocy w komicznym kontekście (zwykle podobna do prezentowanej w kreskówkach w rodzaju Królika Bugsa czy Toma i Jerry'ego). Dziecko nie powinno utożsamiać postaci pojawiających się na ekranie z postaciami rzeczywistymi. Powinny one być w całości wytworem fantazji. Gra nie powinna zawierać dźwięków ani obrazów, które mogą przestraszyć dziecko. Nie powinny w niej występować wulgaryzmy.

PEGI 7

Gry, które w innym przypadku zostałyby zakwalifikowane do grupy 3, lecz zawierają dźwięki lub sceny potencjalnie przerażające najmłodszych odbiorców, mogą być uznane za odpowiednie dla tej grupy wiekowej.

PEGI 12

Gry wideo pokazujące przemoc o nieco bardziej realistycznym charakterze, skierowaną przeciw postaciom fantastycznym i/lub nierealistyczną przemoc wobec postaci o ludzkim lub rozpoznawalnych zwierząt, ponadto w tej kategorii wiekowej dopuszczalna jest nieco bardziej dosłowna nagość. Ewentualne wulgaryzmy muszą mieć łagodny charakter i nie mogą zawierać odwołań do seksu.

PEGI 16

Ten symbol jest nadawany, jeżeli przemoc lub aktywność seksualna wyglądają tak jak w rzeczywistości. Młodzież w tym wieku powinna również być odporna na brutalniejsze wulgaryzmy, sceny pokazujące używanie tytoniu lub narkotyków oraz sceny popełniania przestępstw.

PEGI 18

Za gry dla dorosłych uznaje się gry przedstawiające daleko posuniętą przemoc i/lub specyficzne rodzaje przemocy. Daleko posunięta przemoc jest najtrudniejsza do zdefiniowania, ponieważ w wielu przypadkach jest to pojęcie bardzo subiektywne, ale ogólnie można ją określić jako sceny przemocy powodujące u widza uczucie odrazy.

Oznaczenia PEGI

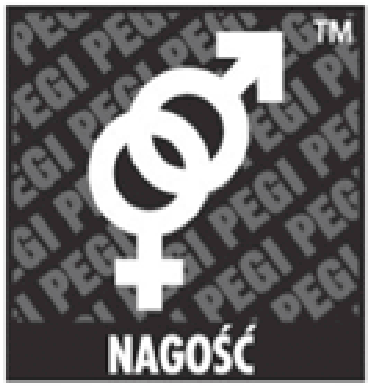

Wulgarny język

W grze jest używany wulgarny język.

Dyskryminacja

Gra pokazuje przypadki dyskryminacji lub zawiera materiały, które mogą do niej zachęcać.

Narkotyki

W grze pojawiają się nawiązania do narkotyków lub jest pokazane zażywanie narkotyków.

Strach

Gra może przestraszyć młodsze dzieci.

Hazard

Gry, które zachęcają do uprawiania hazardu lub go uczą.

Seks

W grze pojawiają się nagość i/lub zachowania seksualne lub nawiązania do zachowań o charakterze seksualnym.

Przemoc

Gra zawiera elementy przemocy.

Online

gra może grać online

Uzależnienie od gier - objawy

- czas spędzany przy komputerze lub konsoli dominuje nad innymi aktywnościami, np. spotkaniami ze znajomymi, nauką, pracą, innymi zainteresowaniami, a nawet jedzeniem czy spaniem;
- brak możliwości skorzystania z komputera lub zagrania w grę powoduje rozdrażnienie, złe samopoczucie, agresję, chandrę, apatię, a w skrajnych przypadkach nawet depresję;
- Nadpobudliwość, zaburzenia lękowe, izolowanie się, zaburzenia i zmiany nastroju;
- problemy z zasypianiem i bezsenność, problemy z koncentracją;

Uzależnienie od gier - objawy

- zaniedbywanie obowiązków;
- relacje wirtualne stają się ważniejsze od realnych;
- w momencie, gdy osoba uzależniona nie przebywa przy komputerze lub konsoli, stale myśli o graniu i rzeczach, które będzie robić, gdy już usiądzie przed ekranem;
- wydawanie dużych kwot pieniędzy na nowe gry, akcesoria do gier lub wyposażenie postaci w grze, co znacząco odbija się na budżecie, np. uniemożliwiając zapłacenie rachunków czy pochłaniając całe oszczędności.

Jak radzić sobie z uzależnieniem dziecka?

- Na początku należy nazwać problem i porozmawiać o tym z dzieckiem – być może wówczas uświadomi sobie ono, że faktycznie spędza przed monitorem zbyt dużo czasu. Rodzic z kolei – poprzez zastosowanie jasnego i klarownego przekazu – powinien wykazywać się stanowczością i od razu powiadamiać dziecko o swoim podejściu do sprawy.
- W następnej kolejności warto wspólnie ustalić, kiedy pojawiają się sytuacje trudne, które powodują, że dziecko „sięga po Internet" i czym się one charakteryzują. Warto wówczas znaleźć alternatywę dla spędzania czasu przed monitorem – ważne, aby było to coś równie interesującego dla młodego człowieka.
- Następnie, wspólnie z dzieckiem, należy rozpisać harmonogram dnia, w którym zawarta będzie konkretna ilość czasu przeznaczonego na korzystanie z komputera, naukę, wyjścia ze znajomymi, etc.

Jak radzić sobie z uzależnieniem dziecka?

- Kolejnym krokiem jest ustalenie zasad i etapów stopniowego ograniczania czasu spędzanego przy komputerze, co należy dokonać razem z podopiecznym. Dzięki temu zyska on świadomość, że jego zdanie również się liczy. Dobrym pomysłem jest także wprowadzenie systemu nagradzania za sukcesy osiągnięte w sferze ograniczania czasu spędzanego w sieci.
- Dostęp do Internetu można odłączyć tylko wtedy, kiedy wystąpi zagrożenie zdrowia dziecka (np. popadnie ono w stan psychotyczny). Specjaliści potwierdzają, że nagłe „odłączenie" dziecka od sieci absolutnie nie jest skuteczne, a może nawet przynieść odwrotne skutki.
- Jeżeli doszło do ograniczenia dostępu do sieci przez rodziców, powinni oni wytłumaczyć dziecku, dlaczego tak się stało, wyjaśnić przyczyny powziętych przez nich kroków oraz wyrazić swoje intencje i przekonania.

Bezpieczeństwo w sieci Twojego dziecka

- Chroń swój komputer!
  Dbaj o zawsze aktualne oprogramowanie antywirusowe na urządzeniu.

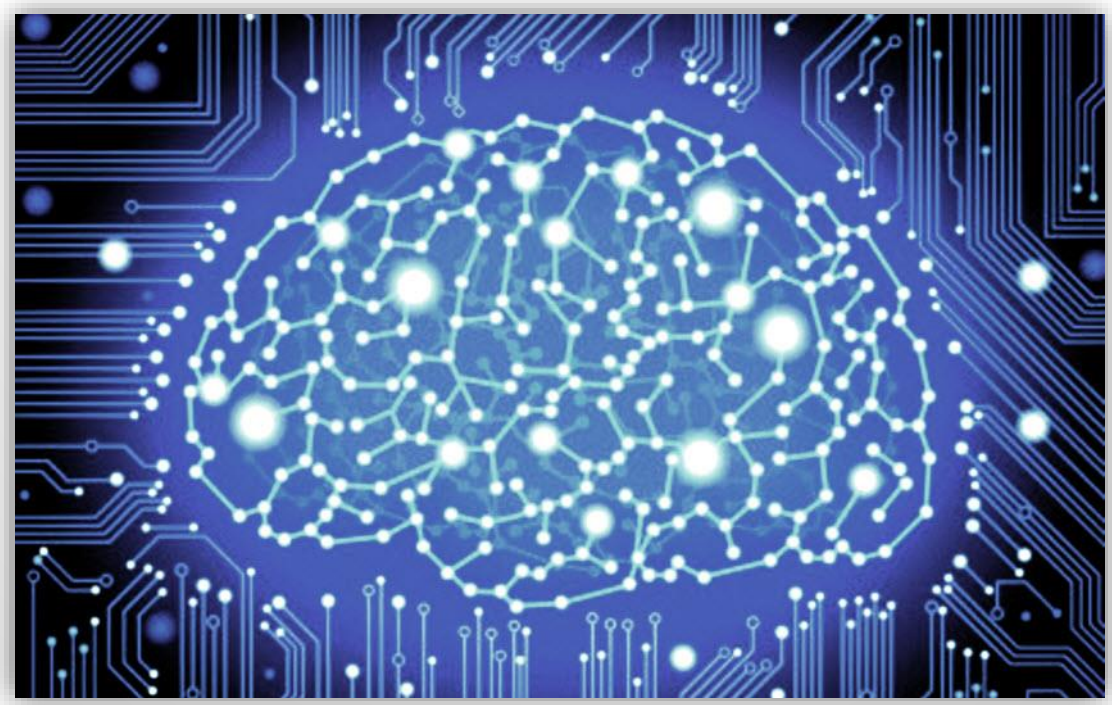

Bezpieczeństwo w sieci

- Poczta elektroniczna
  Tam też może być niebezpiecznie. Nie otwieraj reklam i maili od nieznanych sobie nadawców, gdyż mogą poważnie zainfekować urządzenie. Upewnij się, że Twoje dziecko jest tego świadome.

Bezpieczeństwo w sieci

- Uważaj na wirusy!
  Posiadasz oprogramowanie antywirusowe i aktywnie z niego korzystaj. Skanuj zawsze wszystkie pobierane przez siebie z sieci pliki, a także skanuj podłączane do urządzenia dyski zewnętrzne i płyty CD/DVD. Twoje dziecko powinno o tym wiedzieć.

Bezpieczeństwo w sieci

- Bankowość elektroniczna
  Jeśli masz elektroniczny dostęp do swojego konta pamiętaj, że banki NIGDY nie proszą drogą mailową o podanie hasła i loginu do elektronicznego konta! Takie dane są bardzo poufne, dlatego należy na nie uważać szczególnie.

Bezpieczeństwo w sieci

- Dane poufne
  Nie zostawiajcie swoich danych w niezaufanych serwisach oraz w e-mailach. Przypominaj o tym swojemu dziecku.

Aplikacje mobilne

- Połączone z portalami społecznościowymi
- Bardzo popularne wśród młodzieży
- Najpopularniejsze: Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat

Wskazówki, jak być bezpiecznym w sieci

- **Bądźcie dyskretni.** Informacje, które publikujecie, stają się publiczne i widoczne dla wszystkich. Nie wstawiajcie informacji lub obrazków, których nie chcecie udostępniać całemu światu. Uważajcie – mogą zostać przekazane dalej!

Wskazówki, jak być bezpiecznym w sieci

- **Bądźcie anonimowi.** Nie dzielcie się prywatnymi lub bardzo osobistymi informacjami. Nigdy nie zamieszczajcie lub wysyłajcie czegokolwiek, co może posłużyć do zlokalizowania was lub innej osoby (na przykład imienia i nazwiska, adresu e-mail, czy też adresu domowego lub numeru telefonu).

Wskazówki, jak być bezpiecznym w sieci

- **Zachowajcie dystans.** Nie organizujcie spotkań z przypadkowymi osobami poznanymi w sieci. Jeśli już musicie, spotykajcie się wyłącznie w bezpiecznych i publicznych miejscach, powiadomcie kogoś o swoich planach i przyprowadźcie ze sobą znajomego. Jeśli nie jesteście pełnoletni, poproście rodziców lub opiekunów o pozwolenie i weźcie ich ze sobą.

Wskazówki, jak być bezpiecznym w sieci

- **Bądźcie szczerzy.** Możliwe, że kusi was udawanie kogoś, kim nie jesteście. Pamiętajcie, że inni ludzie również mogą myśleć w ten sam sposób. Potrafią podawać się za kogoś, kim w rzeczywistości nie są.

Wskazówki, jak być bezpiecznym w sieci

- **Bądźcie uprzejmi.** Nie wdawajcie się w zbędne dyskusje z natrętnymi osobami.
- **Bądźcie kreatywni.** Upewnijcie się, że wasza tożsamość internetowa nie ujawnia żadnych osobistych informacji. Bądźcie kreatywni i wyjątkowi!
- **Zachowajcie prywatność.** Nigdy nie udostępniajcie haseł lub podpowiedzi do nich.
- **Uważajcie.** Jeśli coś brzmi zbyt dobrze, żeby było prawdą, prawdopodobnie nią nie jest! Sprawdzajcie fakty, jeśli czegoś nie jesteście pewni.

Wnioski

- Internet jest dla wszystkich, lecz w kwestii swojej prywatności należy bardzo przemyśleć to, co się w nim publikuje.
- Niedbałość o oprogramowanie antywirusowe może narazić nas na utratę danych i duże koszty naprawy sprzętu, jeśli ulegnie on zainfekowaniu.
- Internet też uzależnia.

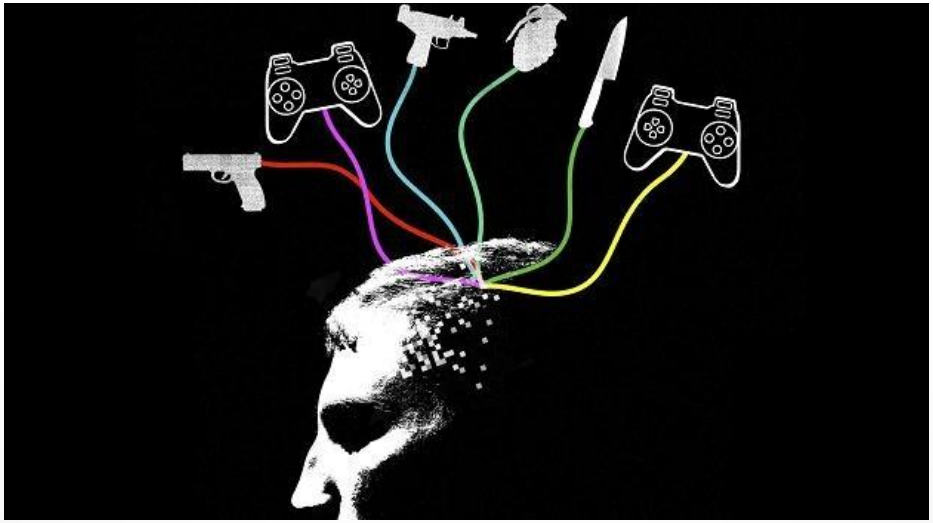

Zdjęcia w sieci

- Udostępnianie zdjęć jako dzielenie się chwilą
- Można sobie wybrać, kto takie zdjęcie zobaczy
- Zdarza się, że niektóre zdjęcia trafiają w niepowołane ręce i wystawiane są w Internecie na widok publiczny bez naszej zgody

Instagram

- Aplikacja do dzielenia się zdjęciami, filmikami (czas trwania: maksymalnie 1 minuta) oraz GIF-ami.
- Widok publiczny: każdy może widzieć, co dodajemy.
- Można ustawić sobie konto prywatne: wtedy każdy inny użytkownik aplikacji musi wysłać nam zaproszenie do obserwacji, które możemy zaakceptować bądź odrzucić

Snapchat

- Aplikacja do dzielenia się zdjęciami i filmikami – Snapami (maksymalna długość filmiku i wyświetlenia fotografii to 10 sekund). Posty „wiszą" w aplikacji 24 godziny.
- MyStory - można wybrać sobie widoczność publiczną bądź tylko dla znajomych, z którymi dodamy się wzajemnie. Można wysyłać sobie także prywatne Snapy.
- Należy uważać na wysyłanie zdjęć prywatnie – zgubne skutki może mieć wysłanie prywatnego zdjęcia na publiczną tablicę.

Wnioski

- Trzeba bardzo uważać na fotografie, które wstawia się do sieci na widok publiczny.
- Należy zwracać szczególną uwagę na fotografie wysyłane prywatnie: czy to odbiorca zaufany, czy na pewno wysyłamy fotografię prywatnie.
- Najlepiej jest nie wysyłać zdjęć bardzo intymnych. Zawsze jest prawdopodobieństwo, że ktoś je upubliczni.

Cybeprzemoc

- **Cyberprzemoc (agresja elektroniczna)** – stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne. Osobę dopuszczającą się takich czynów określa się stalkerem.
- Zamiarem internetowych chuliganów jest zdyskredytowanie konkretnej osoby lub grupy ludzi czy nawet całych społeczności. Takie działania wynikają z poczucia anonimowości lub bezkarności sprawców i ułatwiane są np. zamieszczeniem witryny internetowej na serwerze w kraju, w którym pisemne groźby nie są przestępstwem.

Formy cybeprzemocy

- Rozsyłanie kompromitujących materiałów
- Włamania na konta pocztowe i konta komunikatorów w celu rozsyłania kompromitujących wiadomości
- Dalsze rozsyłanie otrzymanych danych i wiadomości jako zapisu rozmowy, czy kopii e-maila
- Tworzenie kompromitujących i ośmieszających stron internetowych

Odpowiedzialność karna

- W dniu 6 czerwca 2011 r. weszła w życie poprawka do ustawy – Kodeks karny, uznająca cyberprzemoc, jak i stalking w Polsce za czyn zabroniony. Obecnie czyn ten podlega karze na podstawie art. 190a K.k.:
- paragraf 1: Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
- paragraf 2: Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.
- paragraf 3: Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
- paragraf 4: Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.
- Wprowadzenie art. 190a do Kodeksu karnego zakończyło w Polsce okres bezkarności osób posługujących się Internetem w celach nękania innych osób.

Co robić?

- W miarę możliwości śledź, co Twoje dziecko robi w sieci. Nie bądź jednak nachalny. Jeśli Twoje dziecko nie przyjmie Cię do znajomych na „fejsie”, to się nie obrażaj!
- Dyskretnie i delikatnie dawaj dzieciom znać, że niektóre treści i dane nie powinny być udostępniane publicznie.
- Rozmawiaj z dzieckiem o Internecie, zainteresuj się też ile czasu Twoje dziecko spędza przy smartfonie.
- Nie odcinaj dziecku całkowicie dostępu do Internetu, bo to nie jest dobra metoda działania!

Przydatne linki

- http://www.saferinternet.pl/pl/rady-dla-rodzicow-okno-na-swiat
- http://fdds.pl/baza_wiedzy/bezpieczenstwo-dziecka-sieci/
- http://fdds.pl/wp-content/uploads/2016/05/Wojtasik_rodzice_wobec_zagrozen_dzieci.pdf
- http://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/56,115167,19342024,10-najgorszych-bledow-jakie-popelniaja-rodzice-przez-internet.html?disableRedirects=true
- https://www.nask.pl/pl/aktualnosci/wydarzenia/wydarzenia-2016/432,Nastolatki-w-internecie-smartfony-komunikacja-i-cyberprzemoc.html

Dziękuję za uwagę ☺

Przygotowała: Paulina Kopczyńska, nauczyciel-bibliotekarz

Bibliografia:

- http://pegi.info.pl
- Uhls Y. T.: Cyfrowi rodzice. Dzieci w sieci. Jak być czujnym, a nie przeczulonym. Kraków 2016.
- http://2ea.com/pl
- http://bezpiecznypc.pl